

Græsmælk: Klima- og kvalitetsfokuseret mælkeproduktion

af Sophie Tandrup Madsen

Produktionen af græsmælk er under udvikling i både ind- og udland. Målet er, at køerne lever udelukkende af foder, der ikke ville kunne anvendes som fødevarer til mennesker. Græsmælk er derfor produceret på baggrund af 100% græs-baseret fodring. Dette giver en særlig værdifuld mælkekvalitet, men stiller høje krav til grovfoderproduktionen.

I denne artikel stiller vi skarpt på nogle af de erfaringer, man har gjort sig med produktionsformen i USA.

Afgræsning i fokus

Græsmælksproduktion stiller store krav til management, specielt i forhold til afgræsning. Rotationsafgræsning, hvor man deler sine afgræsningsarealer ind i mange små folde, vil være specielt fordelagtig i denne produktion. På denne måde er man sikret, at der står en vis mængde foder i foldene foran køerne hele tiden. Rotationsafgræsning sikrer også en høj udnyttelse af produktionen i afgræsningsmarkerne. Der tilstræbes en græshøjde på 12-15 cm, når køerne lukkes ind i en fold. Det giver græsset en dybere og kraftigere rodvækst og skaber en mere tørkeresistent græsmark. Samtidig opnås en klimamæssig fordel på grund af en øget kulstofbinding i græsset. Kløverandelen i græsmarken vil have betydning for udbyttet, og det anbefales, at den ligger på 40%. Der er også stort fokus på forholdet imellem de tidlige og sene græsser i græsmarkerne. Man forsøger at kontrollere, at det græs, køerne optager hen over sommeren, ikke falder for meget i energi og proteinindhold.

De økologiske regler i USA stiller som krav, at køerne er på græs minimum 120 dage om året, og at køerne henter mindst 30% af deres dagsration af tørstof i afgræsningsmarken. Den usikkerhed, der kan være i den daglige græsvækst, kræver en konstant vurdering af foldene i løbet af sæsonen, og foldskifte skal vurderes fra dag til dag. Det er vigtigt, at have en klar plan fra sæsonens begyndelse, og samtidig er det vigtigt at være indstillet på løbende at ændre denne plan. To år er aldrig ens, og for at få succes med produktion af græsmælk kræver det mest af alt et godt kendskab til ens marker, da dette danner grundlag for en god vurdering af den græsvækst, der er på de individuelle folde og slætmarker.

Stjerneklar græsmission

Starbright Farm ligger i Cuba City, Wisconsin, USA, og er ejet af Kelly Placke. Hun driver sammen med sin familie en græsmælksproduktion med ca. 40 køer i bindestald med sen fravæning af kalvene.

Køernes foder består udelukkende af græs. Mælken fra Starbright Farm leveres til mejeriet Organic Valley. Efter deres regler må der, ud over græsmarksprodukter, kun fodres med melasse og mineraler. Melassen anvendes i vinterperioden, hvor den supplerer den proteinrige græsensilage. Det sikrer energiindtaget, så ydelsen ikke falder for voldsomt henover vinteren. Den græsensilage, der produceres på gården, er meget forskelligartet. Der produceres både græsensilage med høj og lav fordøjelighed samt hø. En blanding af disse,

Billede 1. Der sker meget inden for produktionen af græsmælk i disse år, ikke mindst i USA. På Starbright Farm i Wisconsin (ovenfor) producerer man græsmælk som en del af et overordnet ønske om at minimere bedriftens klimaaftryk.

suppleret og afbalanceret med afgræsningen, melasse, vitaminer og mineraler, sikrer Kellys besætning en stabil fodring henover året. Ydelsen ligger grundet det lave energioptag på ca. 5.500 kg mælk pr. årsko. Leverandører af græsmælk bliver kompenseret for denne specialproduktion med en afregningspris, som ligger på knap 7 kr./kg mælk over den økologiske afregningspris. Overordnet har familien stor bevidsthed omkring påvirkningen af klimaet i alt fra valg af græsblanding og afgræsningsmetode til anvendelse af vedvarende energi.

Klima- og kvalitetsfokuseret mælkeproduktion

Både Organic Valley i USA og Thise mejeri i Danmark oplever stor interesse for produkter lavet af græsmælk. Dette er et klart udtryk for forbrugernes bevidsthed omkring fødevarernes indhold, oprindelse og klimaaftryk. Specialproduktioner er klart en stigende tendens. Drøvtyggerne anses for at være en af de store syndere i forhold til klimabelastning, og derfor er det endnu mere aktuelt at forsøge at finde en måde at producere kød- og mælkeprodukter på, som er gunstig for klimaet og samtidig giver økonomisk merværdi.